

Posudek na bakalářskou práci

Název: Základní hodnotové struktury dobrovolnic pomáhajících v péči o děti v kojeneckých ústavech

Autor: Lucie Poštolková

Fakulta humanitních studií UK, Praha 2009, 52 s.

Vedoucí práce: doc. PhDr. Václav Břicháček

Volbou tématu své bakalářské práce opětovně Lucie Poštolková upozornila na záslužnou iniciativu občanského sdružení Malíček, které vzniklo při Dětském centru Fakultní Thomajerovy nemocnice v Praze a které si na bázi dobrovolnictví vzalo za cíl částečně suplovat včasnou vazbu dítěte. Navázala tak na výzkum dnes již graduované psycholožky M. Kukačkové, která se ve své práci věnovala otázkám motivace dobrovolníků pro práci v tomto typu zařízení.

Lucie Poštolková se tedy rozhodla 1. ověřit zjištěná data a 2. prohloubit je o analýzu hodnotových orientací dobrovolníků, které přesahují onen původně sledovaný rámec motivace. Krom toho si vytkla za cíl zvažovat typy dobrovolníků, a to s ohledem na reálnou zkušenost s výchovou dětí a dle generace, k níž náleží (mladí vs. starší). Nástrojem se měl stát kvantitativní výzkum, který měl aplikovat nástroje již prověřené – zejména standardizované otázky z výzkumu ing. Prudkého. Potud je práce srozumitelná, dobře založená a otvírá možnost dospět k relevantním závěrům a k prohloubení poznání.

Cesta k naplnění cíle bakalářské práce ovšem byla nad očekávání mlhavá, někdy se slepými uličkami, jindy se běháním v kruhu a s ukazateli, které odkazovaly jen samy k sobě, nebo nikam. Rozluštěme si toto poetické vyjádření. V teoretické části autorka stručně představuje výsledky výzkumu M. Kukačkové, odkazuje na další práce, které se věnovaly motivaci dobrovolníků a nabízí jejich kategorizaci. Dále se věnuje obecně otázce hodnot. Zde bohužel však hlouběji tento problém nekonceptualizuje a tedy ani čtenáře nepřipravuje na to, jakou strukturu hodnoty mají – jak a jaké oblasti osobnosti člověka zasahují. Zejména chybí rozpracovaný koncept teoretického backgroundu ing. Prudkého, na jehož práci a tedy i konceptualizaci autorka navazuje. Absence tohoto výkladu přispívá jednak k otázce, proč se ve výzkumu dělalo zrovna toto, a zároveň tato skutečnost brání autorce přistoupit k interpretacím vlastních dat. Věnovat se cíleně problematice hodnot by bylo tedy pro text nosnější než přehledová rešerše o problémech výchovy v ranném dětství a jejich důsledcích, které s tématem práce souvisí spíše okrajově.

Metodologická část prezentuje standardně vzorek, strategii výzkumu, techniku sběru dat.

V kontextu práce zde autorka přibližuje i logiku tvorby dotazníku. V pasáži o zpracování dat ovšem cituje obecnější metodologické postupy, aniž by vysvětlila své vlastní přístupy a více popsala užití metody. Zde bych uvítala popis ratingu. Zároveň bych práci podepřela informacemi o způsobu statistického vyhodnocení dat. V posledku nesouhlasím s tvrzením na s. 21, že dotazník je strukturovaný rozhovor v písemné podobě.

Vlastní analýza je rozdělena do tří částí. První se zaměřuje na prezentaci výsledků statistického vyhodnocení dat z dotazníků, v druhé a třetí části je pozornost soustředěna na výše vytýčené subsoubory. Text těchto kapitol není dotažen. V rovině logiky textu se nelze ubránit otázce, proč uprostřed analýzy hodnotových orientací se objevuje vyhodnocení rodinného zázemí respondentů v dětství. Tento údaj by měl být spíše pasportizační.

Oponovala bych stanovení ORH u otázky 1/9 – odkazují na nevysvětlení mechanismu výpočtu (I autorka sama byla v tomto bodě zmatena a s položkou již více nepracovala).

V prezentaci dat za celý soubor se objevují tabulky a odkazy na data, která nebyla ani v kap. o konstrukci dotazníku ani v příloženém dotazníku přiznána (kap. II.8. Výsledky celého

souboru II. oddíl). Zdá se, že Lucie Poštolková se dodatečně rozhodla redukovat šíři analyzovaných dat a tento problém vyřešila jejich zamlčením. Tento postup však ve vědě není korektní. Vynoření se „neznámých“ dat může mít jistě i jiný důvod, který může autorka při obhajobě uvést. Velkou slabinou je, že autorka nedokázala v stěžejních výkladových pasážích odstoupit od dat a vést úvahy – interpretovat, co statistické výsledky říkají o lidech, kteří byli předmětem zájmu – viz absence teoretického konceptu. Tento deficit pak autorku opakovaně vystavoval stresu, co smysluplného napsat do srovnání, diskuse a závěru. Zde je jednoznačně vidět cesta v kruhu – věty, které jen opakuji, že výzkum byl proveden tak, jak si autorka předsevzala. Světlym bodem se zde stala pasáž o typické dobrovolnici. Snad jako největší etický problém vidím zkopírování rozsáhlejšího textu z diskuse do samotného závěru (srov. s. 40 a s. 43). Identické věty jsou ale i v jiných částech textu.

Práce Lucie Poštolkové byla na samém počátku dobře vymezena, byly nalezeny i vhodné nástroje k řešení úkolu. Realizace úkolu byla pak spíše mechanická, bez hlubšího zájmu autorky porozumět studovanému problému. To se promítlo nejen do kvality textu, ale také vystavělo bariéru poznání.

Práci hodnotím jako dobrou.

V Praze 17.6. 2009

PhDr. Dana Bittnerová, CSc.